

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 73/05-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. marca 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Edity Horvatovičovej, bytom B., a MUDr. K. Š., bytom B., zastúpených advokátom JUDr. J. G., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. EX 764/02 a Krajským súdom v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CoE 160/04 a uznesením Okresného súdu Bratislava I z 21. mája 2004 sp. zn. 1 Er 2542/02, EX 764/02 a uznesením Krajského súdu v Bratislave z 29. septembra 2004 sp. zn. 9 CoE 160/04 a takto

rozhodol:

Sťažnosť Ing. Edity Horvatovičovej a MUDr. Kataríny Šebekovej **odmieta.**

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. marca 2005 doručená sťažnosť Ing. Edity Horvatovičovej, bytom B., a MUDr. Kataríny Šebekovej, bytom B. (ďalej len „sťažovateľky“), vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 a základného práva vlastníť majetok

podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) Okresným súdom Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. EX 764/02 a Krajským súdom v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CoE 160/04 a uznesením Okresného súdu Bratislava I z 21. mája 2004 sp. zn. 1 Er 2542/02, EX 764/02 a uznesením Krajského súdu v Bratislave z 29. septembra 2004 sp. zn. 9 CoE 160/04 (ďalej len „okresný súd“ a „krajský súd“).

Zo sťažnosti sťažovateľiek okrem iného vyplýva:

«Dňa 25. 09. 2002 resp. 01. 10. 2002 podali sťažovateľky návrh na vykonanie exekúcie vypratáním bytu podľa Exekučného poriadku. Súdny exekútor na základe výzvy Okresného súdu Bratislava I. vyzval sťažovateľky (výzva bola doručená právnomu zástupcovi sťažovateľiek dňa 09. 01. 2003), aby predložili (písomný) doklad o tom, že povinným bol ponúknutý náhradný byt v súlade s exekučným titulom. Sťažovateľky doplnili požadované doklady dňa 15. 01. 2003. Vzhľadom na pretrvávajúce prieťahy v konaní podali sťažovateľky sťažnosť na postup súdu podľa § 17 zákona č. 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov v znení neskorších predpisov. Predseda Okresného súdu Bratislava I. v rámci vybavenia sťažnosti konštatoval, že vo veci došlo k prieťahom v konaní. Uznesením, č. k. EX 764/02 zo dňa 21. 05. 2004 Okresný súd Bratislava I. v exekučnej veci oprávneného: 1. Ing. Edita Horvatovičová, B., 2. MUDr. Katarína Šebeková, B., zast. JUDr. J. G., advokátom proti povinnému: 1. E. P., B., 2. H. P., B. zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Proti tomuto uzneseniu Okresného súdu Bratislava I. (doručenému právnomu zástupcovi sťažovateľiek dňa 28. 05. 2004) podali sťažovateľky prostredníctvom svojho právneho zástupcu dňa 08. 06. 2004 odvolanie. Krajský súd ako odvolací súd uznesením, č. k. 9 CoE 160/04 zo dňa 29. 09. 2004 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. (...)

Účelom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu

(II. ÚS 26/95, II. ÚS 48/96). Pri posudzovaní primeranosti trvania konania ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ako i Ústavného súdu SR zohľadňuje predovšetkým tri okolnosti – zložitosť veci, správanie účastníka konania, správanie – činnosť štátneho orgánu konajúceho o veci.

Pri hodnotení či je vec zložitá sú určujúcimi kritériami skutkový stav a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci.

Čo sa týka skutkového stavu v danom prípade, ten vyplynul zo skutočností uvedených v návrhu sťažovateľiek na vykonanie exekúcie a bol doplnený v súlade s výzvou konajúceho súdu (Okresného súdu Bratislava I.) predložením požadovaných dokladov zo strany sťažovateľiek. Žiadny ďalší úkon vo veci zistenia a ustálenia skutkového stavu konajúci súd neurobil. Z uvedeného je zrejmé, že skutkový stav v prejednávanej veci nevykazoval znaky zložitosti, ak by tomu tak bolo konajúci súd mal priebežne robiť úkony prispievajúce k odstráneniu príčin zložitosti veci. Naopak konajúci súd vychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného v konaní č. E 247/94 vedenom na Okresnom súde Bratislava I., t. j. v konaní o súdny výkon rozhodnutia podľa Občianskeho súdneho poriadku začatom na návrh sťažovateľiek ešte v roku 1994.

Z hľadiska platnej právnej úpravy je v tejto veci relevantné ustanovenie § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok): „Súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie“. Zámerom 15–dňovej lehoty je zefektívnenie exekučného konania a snaha dosiahnuť, aby exekučné konanie nebolo zdržiavané nečinnosťou exekučného súdu. I keď táto lehota má len poriadkový charakter jej nedodržanie, pokiaľ nie je ničím opodstatnené alebo spočíva v nečinnosti súdu môže byť označené za zbytočný prietah. V danom prípade

ide o podstatné prekročenie tejto lehoty (medzi podaním návrhu na vykonanie exekúcie a rozhodnutím exekučného súdu uplynulo cca 20 mesiacov), ktoré nie je odôvodnené skutkovou a právnou zložitou veci. (...)

Uznesením Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 21. 05. 2004, č. k. EX 764/02, ktorým konajúci súd zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 09. 2004, č. k. 9 CoE 160/04, ktorým odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa bolo podľa názoru sťažovateľiek porušené ich právo vlastniť majetok resp. právo pokojne užívať majetok garantované vyššie uvedenou vnútroštátnou i medzinárodnou právnou úpravou.

Podľa výkladu Ústavného súdu SR (PL. ÚS 7/96): „Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, dokiaľ uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody.“

Vychádzajúc z princípu subsidiarity Ústavný súd zásadne nemá oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery z neho všeobecný súd vyvodil. Úloha Ústavného súdu SR sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Z týchto postulátov Ústavný súd SR konštantne vychádza pri svojej rozhodovacej činnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR.

Podľa názoru sťažovateľiek Okresný súd Bratislava I. úplne svojvoľne posúdil relevantné skutkové okolnosti prípadu resp. ich neposúdil vôbec. Pri zisťovaní a hodnotení skutkového stavu veci Okresný súd Bratislava I. vychádzal zo skutkového stavu zisteného v konaní o výkon rozhodnutia podľa Občianskeho súdneho poriadku vedeného na tamojšom súde pod číslom E 247/94 začatom na návrh sťažovateľiek ešte v roku 1994 a zastaveného na návrh sťažovateľiek v roku 2002. Z uvedeného vyplýva zjavný nesúlad medzi vykonanými dôkazmi t. j. skutočnosťami tvrdenými a preukázanými sťažovateľkami v návrhu na vykonanie exekúcie a predložených listinných dôkazoch a ich vyhodnotením

resp. skutkovými a právnymi závermi Okresného súdu Bratislava I. v uznesení o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Konajúci súd tak frapantne porušil ustanovenie § 153 ods. 1 a § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Tak z uznesenia Okresného súdu Bratislava I. ako aj uznesenia Krajského súdu v Bratislave nie je zrejmé na základe akých kritérií súdy posudzovali primeranosť poskytnutej bytovej náhrady resp. ak aj zohľadnili určité kritérium neposudzovali ho vo vzájomnej súvislosti s ďalšími. V rozhodnutiach prvostupňového i odvolacieho súdu absentuje pritom vecné a konkrétne zdôvodnenie záveru o neprimeranosti sťažovateľkami poskytnutej bytovej náhrady.»

Sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že:

„Právo sťažovateľiek podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo sťažovateľiek podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Bratislava I. v konaní vedenom pod sp. zn. EX 764/02 a Krajským súdom v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 CoE 160/04 porušené bolo.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 21. 05. 2004, č. k. EX 764/02 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 09. 2004, č. k. 9 CoE 160/04 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava I. na ďalšie konanie.

Sťažovateľkám sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 500.000,- Sk (slovom päťstotisíc slovenských korún) každej osobitne, ktoré sú porušovatelia povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľkám do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovateľky namietajú zbytočné prietahy v konaní, ktoré skončilo právoplatným rozhodnutím krajského súdu doručeným právnomu zástupcovi sťažovateľiek 3. januára 2005. Z uvedeného vyplýva, že ich právna neistota, ktorej odstránenie je zmyslom a účelom základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bola odstránená pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (to platí aj pre čl. 6 ods. 1 dohovoru). V takej situácii už nemožno hovoriť o právnej neistote a tu treba zdôrazniť, že uznesenie krajského súdu bolo vynesené 29. septembra 2004. Preto je sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená.

2. Sťažovateľky namietli, že napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu bolo porušené ich základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Základným ústavným predpokladom podľa citovaného článku ústavy na vznik právomoci ústavného súdu v konaní o sťažnostiach je to, aby o ochrane tvrdeného porušenia základného práva alebo slobody nerozhodoval iný súd. Tento článok ústavy ustanovuje o súde, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Ak existuje taký súd, ústavný súd zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, pretože tomu bráni ústavný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je sťažnosť prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov.

Odmietnutie vydať poverenie na vykonanie exekúcie, ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu o potvrdení takého uznesenia prvostupňového súdu znamená, že oba sudy dospeli k záveru, že nie sú splnené predpoklady požadované zákonom na postup exekučných súdov v nútenom výkone súdneho rozhodnutia ukladajúceho vypratanie bytu (čl. 46 ods. 4, čl. 51 ods. 1 ústavy). Takéto rozhodnutie sa rovná uzneseniu všeobecného súdu o zastavení konania alebo odmietnutí riadneho opravného prostriedku a vo svojich dôsledkoch znamená, tak ako to tvrdia sťažovateľky, aj odňatie možnosti konať pred súdom. Preto také rozhodnutie je spôsobilým predmetom v dovolacom konaní podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, ktorý umožňuje podať dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu, ktorým podľa názoru účastníka bola odňatá možnosť konať pred súdom (vrátane konať pred súdnym exekútorom, ktorý koná len na základe poverenia súdu).

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľky mohli použiť ako mimoriadny opravný prostriedok aj dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu. Ak tak neurobili, nemôžu to nahrádzať podaním sťažnosti ústavnému súdu. Právomoc ústavného súdu je v tomto ohľade subsidiárna (čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy).

Okrem toho napadnutými rozhodnutiami oba súdy, okresný súd aj krajský súd, v podstate len pre nesplnenie predpokladov ustanovených Exekučným poriadkom a Občianskym zákonníkom (časť upravujúca náhradné byty), ktoré sa vyžadujú na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (čl. 46 ods. 4 ústavy), rozhodli, že do doby, kým sťažovateľky nesplnia tieto predpoklady, nebude sa nútene vykonávať exekúcia vypratáním bytu. Takýmito rozhodnutiami sa nerozhodlo s účinkami veci rozsúdenej, že exekučné súdy nebudú – po splnení zákonom ustanovených predpokladov – nútene vymáhať povinnosť na vypratanie bytu (sťažovateľky nenamietali porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy), a ani sa nerozhodlo tak, že by ich napadnuté uznesenia pozbavovali vlastníckeho práva k bytu, ktorý sa má vypratať.

Preto napadnuté uznesenia sú také, ktoré nebránia ďalšiemu návrhu na vykonanie exekúcie, a tým poskytnutiu súdnej ochrany a ochrany iných základných práv sťažovateľiek. Tieto uznesenia najmä nebránia tomu, aby sťažovateľky podali ďalší návrh na vykonanie exekúcie alebo návrh na výkon rozhodnutia podľa VI. časti Občianskeho súdneho poriadku.

Z tohto dôvodu považuje ústavný súd túto časť sťažnosti za takú, ktorú treba odmietnuť pre nedostatok právomoci a pre neprípustnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok už po jej predbežnom prerokovaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2005